

LIMBAJUL MEDICAL ROMÂNESC – ASPECTE DE NEOLOGIZARE

EUGENIA MINCU

Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei

Obiectivele acestei comunicări sunt: (a) să atragă atenția asupra rolului pe care-l dețin afixoidele în neologizarea limbajului specializat; (b) să stabilească criteriile de clasificare a afixoidelor în formarea cuvintelor specializate.

1. Elementele greco-latine în limbajul medical

1.1. Limbajul medical include trei dimensiuni (Даниленко 1977: 2-5): *dimensiunea uzuală* (lexicul preluat din limbajul comun, componenta lexicală neutră); *dimensiunea științifică* (lexicul științific comun mai multor domenii de activitate: *virus* – medicină, informatică etc.); *dimensiunea terminologică* („terminosistemul” medical).

„Terminosistemul” medical este format din unități lexicale autonome și neautonome de origine greco-latină (așa-numitele „cultisme”). Limbile greacă și latină, stratificate (deoarece nu au evoluat în timp), furnizează unități lexicale preponderent monosemantice, aspect decisiv în constituirea termenilor din limbajul specializat.

Această stare de lucruri are drept suport avantaje general cunoscute: pe de o parte, continuitatea terminologică, din punct de vedere al spațiului (o terminologie răspândită, universală, nelimitată de anumite bariere pentru nicio națiune etc.), iar, pe de altă parte, latina și greaca constituie o sursă unică de extragere a termenilor noi, în caz de necesitate, de creare a lor (Holomonova 2000: 364-369).

1.2. În ultimele decenii, o avalanșă de compuse temice, formate în baza elementelor savante greco-latine, a cuprins mai multe limbi, lingviștii remarcând acest fapt: în franceză – Darmesteter; în rusă – V. Vinogradov; în italiană – B. Migliorini; în poloneză – W. Manzac; în spaniolă – I. Hernandis etc.

N. Domergue în *Journal de la langue française* (1791) cataloghează elementele „grecești sau latinești”: *-cide, -fuge, -logue, -logie, -manie, -mane* etc.

În limba română, primul care a anunțat această prezență lingvistică este S. Pușcariu (1940). Lingvistul I. Iordan în *Limba română actuală* (1956: 261) menționa: „Acestea sunt neologisme și provin din latină sau din greaca veche. Ele există în toate limbile de cultură și au, deci, un caracter internațional”.

Explicarea acestui fenomen ține în special de metalingvistică (disciplină care face posibilă analiza simbolică sau structurală a unei limbi naturale sau formalizate). Astfel, căile de pătrundere a neologismelor în diverse limbi sunt: (a) împrumutul lexical determinat de imposibilitatea de a echivala formal două sisteme metalingvistice: „În asemenea cazuri se

recurge la un procedeu care constă în faptul că respectivul cuvânt nu se traduce, ci se transcrie sau se transliterează cu ajutorul mijloacelor grafice ale altei limbi” (Zvegnicov 1964: 7-8); (b) calcul indirect (adoptarea echivalentelor).

Lingviștii se confruntă cu problema redării urgente a unei noțiuni recent apărute, dilemă dictată de faptul că știința și tehnica progresează mai rapid decât limba. De astfel, știința recurge la termeni abstracți, monosemantici, lipsiți de conotații și de posibilitatea de a avea sinonime. „Psihocratul” Quesnay (1694–1774) menționa: „...nu este natural a se conforma unui limbaj care nu exprimă decât idei confuze și echivoce, dar este un lucru normal a se conforma cunoștințelor exacte în ordine naturală” (citată după Picoche 1996: 360).

Crearea de noi cuvinte nu se realizează *ex nihilo* (niveluri morfologic, semantic); diverse neologisme conțin noutatea prin asocierea originală de morfeme deja înregistrate, dar decupate și asociate în mod original. Preexistența și existența acestor unități formează sistemul, iar noile îmbinări acoperă vidurile (Cusin-Berche 1999: 13).

Astfel, terapeutul Lang G. (1875–1948), denumind „deregări patologice de ordin chimic ale structurii miocardului în condiții de tulburări ale procesului de alimentație”, introduce termenul *miocardiodistrofie*, asociind neomorfemele de origine greacă: *myos* „mușchi” + *kardia* „inimă” + *dys* „disfuncție” + *trophe* „alimentație”, prezente în lexiconul general cu statut de unități lexicale neautonome și care, la rândul lor, asigură o conjuncție conceptuală logică și o sutură transparentă a termenului. Cuvântul creat dispune de o capacitate maximă de conservare și de comprimare informativă.

2. Afixoidele – criterii de delimitare și de clasificare

Problema delimitării statutului intermediar al elementelor savante este în atenția specialiștilor-derivatologi de mai mult timp: Pichon (1942); Cohen (1950); Martinet (1960); Marchand (1960); Dubois (1962); Guilbert (1975); Кубрякова (1965); Григорьев (1959); Cincilei (1975, 1980); Vascenco (1975); Степанова (1979); Dumbrăveanu (1980) etc. În lingvistica universală, problema în cauză a suscitat o serie de controverse, unii lingviști considerându-le afixe și deci mijloace de derivare (A. Darmesteter, B. Migliorini, B. Григорьев etc.), iar alții – părți constitutive ale unor cuvinte compuse (H. Поспелов, Fl. Ciobanu); a treia categorie de cercetători recunoaște caracterul lor intermediar (I. Iordan, F. Dimitrescu, H. Шанский etc.).

Fenomenul de desemantizare – transformare a unui cuvânt în afixoid – este elucidat de către В. Богородицкий deja în 1913 (138). Lingvistul se referă la posibilitatea de trecere a unei componente a compunerii în afix; în situația în care „al doilea element de compunere, în virtutea utilizării regulate, uneori preia funcția sufixului. Exemple de acest tip sunt des întâlnite în limba germană: sufixele de tipul: *-bar*, *-haft*, *-tel* etc.” (citată după Василёвская 1962: 100).

Afixoidele sunt rezultatul unei îmbinări reușite de caracteristici nominale și structurale (lingvistice):

- radicalul nominalizează realitatea extralingvistică. Substantivul denumește materia, substanța;
- afixoidul se apropie de substantiv, denumind substanța într-o formă mai abstractă, dar, totodată, organizează materia lingvistică, o categorisește, devenind clasificator;
- afixul, spre deosebire de afixoid, e nenominativ, organizând, clasificând materia lingvistică.

Conform criteriului funcționalității, afixoidele au o utilizare, cu predilecție, în limbajele specializate.

Deci hibridarea categoriilor rădăcină și afix permite afixoidului să beneficieze de „un statut dublu” (Hassan 1973: 557–558). Acesta, în plan diacronic, se detașează de rădăcini, (Martinet 1960: 133); în plan sincron, se plasează între rădăcini și afixe (Чинчилей 1975: 100), atestându-se tendința de afixare. Dar această tendință nu ne permite totuși să le considerăm unități cu statut de afix, deoarece:

- acest proces de tranziție (rădăcină → afix, proces de gramaticalizare) poate dura, fiind atestat deocamdată numai în cazuri singulare de deetimologizare completă (lat. *mens, mentis*, „minte”: lat. *medicamentum* > *medica-* (*medico, -are*, „a medica” + *-mentum*, „minte”; „tratează cu mintea”) → *-mente*, constituent al adverbelor: *actualmente, totalmente* etc.;

- uneori se atestă procesul invers de lexicalizare – cazul lui *-algie* care, utilizat în medicină, se detașează din termenii *cefalgie, nevralgie, nefralgie, abdominalgie* etc. și pretinde la o utilizare autonomă în uzul medical:

- (1) *Toți pacienții prezentau acuze: **algie** periodică de diversă intensitate în regiunea epigastrică* (CM, nr. 1, 2006: 5).

Fenomenul de lexicalizare este mai evident în ambiția lui *-algie* de a se combina el însuși cu un afix:

- (2) a. *terapie **antialgică (antialgezică)** postoperatorie* (CM, nr. 1, 2006: 36)
b. *Preparatul... este un **analgetic (analgezic)*** (*ibidem* 37).

În unele contexte acesta este atestat cu valoare de adjectiv:

- (3) a. *sindromul **algic** a fost prevalent* (CM, nr. 3, 2006: 30)
b. *La 24 de bolnavi boala decurgea în varianta **algică*** (CM, nr. 4, 2006: 36).

În prezenta lucrare afixoidele se relevă ca **elemente de compunere provenite din unități autosemantice, care dețin o poziție intermediară între cuvânt și afix; statut ce permite beneficierea de caracteristici nominative și structurale.**

În 1956, J. Dubois și G. Janannon atestă 150 de afixoide în franceză (Dubois 1956: 10-13). În 1970, Fl. Ciobanu, F. Hassan, în glosarul de elemente compuse (243-260), includ 834 de „cultisme”. În 1975 Gr. Cincilei se referă la 660 de afixoide în franceză și la 700 de afixoide în limba română (Чинчилей 1975: 112). Henri Cottez în *Dictionnaire de structures du vocabulaire savant: Éléments et modèles de formation* (1980: 9) prezintă un număr „un pic mai mare decât 2700 de formați”.

În *Marele Dicționar de Neologisme* al lui Florin Marcu (2000) sunt explicate 1401 afixoide și 585 de variante ale acestora.

2.1. Criteriile de clasificare

2.1.1. Criteriul pozițional

- (1) poziție primă (inițială) în cuvânt: *aerostat, aerofob, aerocel* etc. – **prefixoid**;
(2) poziție finală în cuvânt: *gastrectomie, histerectomie, nefrectomie* etc. – **suffixoid**;
(3) ambele poziții: *barometru; izobar* – **afixoid ambipozițional**.

Nina Cuciuc (2000: 33) distinge: *prefixoid, suffixoid, amfixoid, radixoid*.

Florica Dimitrescu face această diferențiere având ca reper sufixoidele: (a) sufixoide care pot funcționa și ca prefixoide, deci segmente formative bipoziționale; (b) sufixoide monopoziționale care apar în exclusivitate în partea finală a cuvântului (1995: 186).

O problemă nesoluționată este denumirea adecvată a afixoidelor plasate în interiorul cuvântului, în situația în care un cuvânt este format prin sudarea directă a mai multor rădăcini: *otorinolaringologie* = < gr. *otos*, „ureche”+ < gr. *rhinos*, „nas”+ < gr. *larynx*, „laringe”+ < gr. *logos*, „știință”, „ramură a medicinei care studiază anatomia, fiziologia și patologia urechii, nasului și a laringelui”.

2.1.2. Procesul de creare a cuvântului neologic

(a) Combinarea formelor neoclasice. Posibilitățile de autocombinare reprezintă o caracteristică esențială a afixoidelor. Vocalele de intercalare *-i-*, *-o-*, numite și interfixe, se prezintă în postură de punte de conjuncție a afixoidelor. Conform regulii generale, interfixul *-i-* se utilizează în formațiuni care conțin elemente latine: *calor/i/fug* (*calor(i)*- < lat. *calor, is*, „căldură” + *-fug* < lat. *fugus*, „care alungă”); *carbon/i/fer* (*carbon(i)*- < lat. *carbo*, „cărbune” + *-fer* < lat. *ferre*, „a purta”); iar interfixul *-o-* este caracteristic celor grecești: *cal/o/fil* (*cal(o)*- < gr. *kallos*, „frumos” + *-fil* < gr. *philos*, „prieten”); *dactil/o/manție* (*dactil(o)*- < gr. *dactilos*, „deget” + *-manție* < gr. *mantis*, „preziceră”).

Dar această legitate este depășită, în practică întâlnindu-se pentru conjuncția unuia și aceluiași afixoid ambele interfixe: *cer/i/fer* (*cer(i)*- < lat. *cera*, gr. *keros*, „ceară” + *-fer* < lat. *ferre*, „a purta”); *cer/o/graf* (*cer(o)*- < lat. *cera*, gr. *keros*, „ceară” + *-graf* < gr. *graphein*, „a scrie”). Fenomenul poate fi explicat prin latinizarea cuvântului grecesc *keros* care, în combinații ulterioare cu afixoide latine, solicită interfixul *-i-*, iar cu cele grecești – interfixul *-o-*. Formațiunile afixoidale, în principiu, sunt omogene în plan etimologic, fiind alcătuite din structuri fie de origine latină, fie de origine greacă. Dar și această legitate este depășită. Un afixoid în raport cu unul și același afixoid poate avea poziție primă sau secundă, acest „joc” nealterând sensul cuvântului: *cardiotonic* = *tonicardiac*, „medicament care stimulează activitatea inimii”; *cardiomegalie* = *megalocardie*, „volum exagerat al inimii”. Această stare de lucruri demonstrează, o dată în plus, univocitatea „cultismelor”. Menționăm, de asemenea, situații singulare de autocombinare a afixoidului: *reflex viscerovisceral* „interacțiune a organelor la nivel de sistem vegetativ”.

Uneori aceeași noțiune este denumită prin doi termeni: unul format prin conjuncția afixoidelor de origine latină, altul, de origine greacă. Astfel, termenii *hemoragie* (greacă) și *sangvinolență* (latină) denumesc „scurgerea de sânge cauzată de ruperea unui vas sangvin”, formând o relație de sinonimie relativ distinctă în uzul medical.

Aici pot fi incluse și cuvintele rezultate în urma conjuncției afixoid + sufix: *rinită* (*rin-* < gr. *rhinos* „nas, trompă” + *-it(ă)* < gr. *itis*, „prezența inflamației”).

(b) Combinarea mixtă. O altă posibilitate de combinare este cea de atașare la unitățile lexicale autonome: *cari/o/plasmă* (*cari(o)*- < gr. *karion*, „nucleu” + *-plasmă*); *cri/o/chirurgie* (*cri(o)*- < gr. *kryos*, „frig” + *-chirurgie*).

2.1.3. Criteriul semantic

(a) Afixoide care își mențin forma și sensul de bază moștenit din limbile latină și greacă. Multe dintre cuvintele medicale continuă să fie folosite și până astăzi cu sensuri și forme neschimbate. Medicii antici au numit „durerea de cap într-un segment al capului” *hemicrania* (*hemi-* „jumătate” și *kranion* „craniu”), termenul fiind utilizat și azi, pentru a denumi migrena – *hemicranie* „durere a unei jumătăți a craniului în migrenă”. Ambele afixoide: *hemi-* și *crani(o)*-/*-cranie* și-au menținut sensul și, în relativitate, forma primară (Fussler 1949: 113-119).

Latinescul *nauta*, „marinar” → *boală nautică* „rău de mare, nausea”: *nautohidrocore* „plante hidrocare plutitoare”, *nautofon* „aparat folosit în marină”.

Termenul *carotid* (*vene carotide*, „fiecare dintre cele două artere, numele unei artere principale de o parte și de alta a gâtului” derivă din grecescul *karoun* „a ului, a adormi”. Această derivație are la bază o situație reală. În Grecia Antică, jonglerii, ca program al *show*-ului, provocau somnul artificial la o capră prin presopunctura arterei carotide, apoi o readuceau la starea normală (Perry 1950: 364).

Conform teoriei lui Dalton, atomul este considerat indivizibil. Cuvântul *atom* este format din prefixul de negație *a-* și din cuvântul grec *tomos* „bucată, felie”, care provine, la rândul lui, din verbul *grecesc tome* „a bucați, a felia, a tăia”. În terminologia medicală, este prezent afixoidul *tome-/-tomie*: *tomomanie* „tendință patologică de a executa intervenții chirurgicale”, *arteriotomie* „secționarea unei artere”, *filotomie* „plăcerea de a tăia” etc.; *ek + tome* a generat afixoidul *-ectomie*, care indică nu numai acțiunea de tăiere, ci și cea de înlăturare: *nefrectomie* „extirparea rinichiului”, *pneumonectomie* „înlăturarea unei porțiuni a plămânului” etc. (Sarma 2004: 1437).

(b) Afixoide care suportă modificări semantice și formale. Multe cuvinte „savante” au suportat schimbări în așa măsură, încât abia mai pot fi recunoscute, iar rădăcinile și motivațiile unor cuvinte sunt aproape uitate.

1. Conjuncții și disjuncții semantice: Grecescul *kline* „pantă, pat” este la originea afixoidului *clin(o)-*: *clinician* (medicină) „persoană care face observații directe asupra bolnavului”; *clinometru* (geologie) „instrument care măsoară unghiul de înclinare a straturilor geologice” etc.

A. Dauzat în *Dictionnaire étymologique de la langue française* (1938: 182) explică termenul *clinique*, utilizat de către D. Leclerc în 1690, și arată că este un împrumut din latină *clinicus*, cu origine greacă *klinikos* „care vizitează suferindul la pat”.

Conform doctrinei lui Hippokrate, considerat părintele medicinei (460-377 *ante Chr.*), patul bolnavului trebuia să fie înclinat în așa mod încât capul să fie mai sus decât restul corpului, pentru a ameliora funcționarea sistemului cardiovascular (opinie criticată ulterior de către alți medici).

Presupunem că lexemul *kline* din greacă ar desemna poziția înclinată a pacientului imobilizat la pat. Conform tradiției din Grecia Antică, bolnavul imobilizat la pat era scos în drum. Discutând cu trecătorii și descriindu-și simptomele, acesta era încurajat și sfătuit, învățat cum să se trateze. În limba latină se atestă cuvântul *clinicus*, *-i, m* care semnifică: (a) persoana care vizitează suferindul imobilizat la pat; (b) pacientul imobilizat la pat; (c) persoana care sapă mormântul.

Prima accepție a pătruns în mai multe limbi de cultură, desemnând *clinicianul*, medicul care vine la patul pacientului pentru încurajare și tratament (posibil primul care și-a asumat funcția de clinician a fost un simplu trecător care, prin cuvânt, s-a străduit „din toată inima și din tot sufletul pentru alinarea bolnavilor” (*Jurământul lui Hippokrate*)).

2. Pierderea totală a sensului inițial. Cuvântul *diabet*, evoluat ulterior în afixoidul *diabet(o)-* (*dibetogen* „care produce diabet”, *diabetolog* „specialist în diabetologie” etc.), este un împrumut grec *diabetes* „sifon” din *diabayno* „trece prin ceva, curge”. În sec. V *post Chr.*, doctorul Aretus Cappadocianul a denumit starea de eliminare continuă a urinei *diabet*, explicându-l prin faptul că pacienții ingerau „apă ca un sifon”, semnalând poliurii și „eliminarea apa la fel ca un sifon”.

Alte exemple:

Coccig(o)- < gr. *kokkys*, *-ygos*, „cuc”; se utilizează în terminologia medicală cu sens de „os mic triunghiular de jos al coloanei vertebrale, noadă”.

Vaccin(o)- < lat. *vaccinus*, „de la vacă”; vaccinul este un preparat biologic din toxine atenuante care este inoculat în organism în scopul obținerii imunității.

(c) **Afizoide neidentificate în plan etimologic.** Sursa unor cuvinte, așa ca *abdomen*, care a evoluat în afizoidul *abdomin(o)*- nu e cunoscută. Unii cercetători presupun că termenul provine din *abdere* „a ascunde ceva”, alții – din *adeps* „grăsime”.

2.1.4. Criteriul funcționalității

Afizoidelor le este caracteristică tridimensionalitatea (Cabré 2000: 10-15):

1. *aspect cognitiv*, afizoidele se prezintă drept unități care vehiculează cunoștințe specializate (aici, cunoștințe medicale);

2. *aspect lingvistic*, aceste unități lexicale au caracter lingvistic și aparțin limbii naturale. Obiectivul derivatologilor este stabilirea argumentată a unui statut al afizoidelor, precum și explicarea procesului de afizoidare, de transformare a rădăcinii în afiz, a legităților care generează acest mecanism de desemantizare a unei unități autonome, fapt care face posibilă abstractizarea acesteia.

3. *aspect comunicativ*, sunt utilizate preponderent în limbajele specializate în ultimii 150 de ani; termenii formați prin juxtapunerea afizoidelor sunt creații conștiente ale savanților. În limbajul medical acești termeni sunt solicitați în comunicarea profesională cu un grad sporit de specializare (medic → medic; medic→medicinist).

2.1.5. Criteriul interdisciplinar (criteriul variabilității)

Dinamicitatea și mobilitatea afizoidelor permit pătrunderea lor dintr-un domeniu de activitate în altul. Migrația intelectuală inter- / intradisciplinară și hibridarea conceptelor generează diminuarea gradului de specializare strictă a afizoidelor, ceea ce lărgeste sfera de utilizare a lor.

După capacitatea și posibilitatea de a penetra diverse domenii de activitate se disting:

(a) **afizoide consacrate domeniului medical:** prefixoidul *anizo-* < gr. *nosos*, „boală” se utilizează doar în medicină cu sens de „indiferență sau necunoaștere a bolii”: *anozodiaforie*, *anozomelie*, *anozognozie* etc.;

(b) **afizoide utilizate în diverse domenii de activitate, inclusiv în medicină:** sufixoidul *-metru* < gr. *metron*, „măsură” se atestă în: medicină – *energometru*, „aparat pentru analiza pulsului arterial”; televiziune – *audiometru*, „aparat pentru determinarea acuității auditive”; chimie – *carbometru*, „aparat pentru detectarea dioxidului de carbon, în galeriile de mină”; astrologie – *coronometru*, „instrument pentru studierea luminii polarizate a coroanei solare” etc.

2.1.6. Originea morfologică (în funcție de limba din care sunt moștenite)

(1) Prefixoide

(a) substantive – *acva-* / *acvi-* < lat. *aqua*, „apă”: *acvifer* (geografie), *acvafobie* (psihiatrie), *acvaforte* (pictură) etc.;

Prefixul de negare *a-* + afizoid = sudarea elementelor în limba de origine și constituirea unui nou afizoid care a achiziționat și sensul prefixului *a-* „lipsa”:

Acefal(o)- < gr. *akephalos*, „absența capului” – *acefalochirie*, *acefalogastrie*, *acefalocardie* etc., termeni utilizați în medicină;

(b) verbe – *audi(o)*- < lat. *audire*, „a auzi”: *audiomat* (televiziune), *audiometrie* (fizică), *audiolog* (medicină), *audioprotector* (industria producerii) etc.;

(c) numeral – *deca-* < at. *deka*, „zece”: *decacord* (muzică), *decabrist* = *decembrist* (istorie), *decalog* (religie), *decatlon* (sport) etc.;

(d) pronume – *aut(o)*- < gr. *autos*, „însuși”: *autarhie* (politologie), *autohemoliză* (medicină), *autocataliză* (chimie), *autogestionar* (economie) etc.;

(e) adverb – *cvasi-* < lat. *quasi*, „aproape”: *cvasioniric* (psihologie), *cvasiunanim* (uz general), *cvasiparticulă* (fizică) etc.;

(f) *adjectiv* – *dis-* < gr. *dys*, „rău”: *dislexie* (psihiatrie), *distorsiune* (televiziune), *disident* (politică), a *distona* (muzică), *discorie* (medicină) etc.

(2) Afixoide ambipoziționale

(a) substantiv – *andr-* / *-andrie*, *-andru* < gr. *aner*, *-dros*, „bărbat”: *androgeneză* (biomedicină); *poliandrie* (științe sociale); *scafandru* (navigație) etc.;

(b) *adjectiv* – *ceno-* / *-cen*, *-cenoză* < gr. *koinos*, „general”, „comun”: *cenobitism* (religie), *cenocarp* (botanică), *cenotip* (biologie);

(c) numeral – *centi-/centi* < lat. *centum*, „sută”: *centigrad* (climatologie), *centumvir* (jurisprudență).

(3) Sufixoide

(a) substantive: *-bulie* < gr. *boule*, „voință”: *hiperbulie* (științe sociale), *hiperglobulie* (medicină);

(b) verbe: *-bol* < gr. *bolein*, „a arunca”: *discobol* (sport), *taurbol* (mitologie), *carambol* (biliard);

(c) pronume: *-buz* < lat. *bus* < omnibus, „pentru toți”: *autobuz*, *troleibuz* (transport) etc.

2.1.7. Raporturi semantice în cuvânt

În termeni medicali afixoidele, de obicei, indică: (a) apartenența: *miocard* – mușchi al inimii; (b) localizarea: *cardiodinie* – durere în regiunea inimii.

3. Concluzii

Actualmente, suntem martorii unei avalanșe coplesitoare de termeni neologici în toate domeniile de activitate. Afluxul de cuvinte (și de sensuri) noi, pătrunse în limbă într-o perioadă extrem de scurtă, produce modificări esențiale în modelele de formare a cuvintelor (revitalizarea modelului grec de compunere, sporirea compunerii prin afixoidare).

La diverse niveluri de analiză, în limbajul medical, în general, și în terminologia medicală, în particular, se atestă o serie de caracteristici:

(a) la nivel morfologic: prezența afixoidelor (**unități lexicale de origine greco-latină, care inițial aveau un sens lexical plin, iar *in statu praesenti* sunt elemente de constituire a unui cuvânt compus**);

(b) la nivel lexical: existența cuvintelor plurilexeme (formate prin afixoidare);

(c) nivel semantic: polivalența semantică a afixoidelor în diverse domenii de activitate.

SURSE

Cottez, Henri, 1980, *Dictionnaire de structures savant: Eléments et modèle de formation*, 2-e ed. revue et complétée, Paris, Robert.

Curierul medical, Revista Ministerului Sănătății din Republica Moldova și a USMF „Nicolae Testemițanu”, 2006, nr. 1-6.

Dauzat, Albert, 1938, *Dictionnaire étymologique de la langue française*, Paris, Librairie Larousse.

Marcu, Florin, 2000, *Marele Dicționar de Neologisme*, București, Editura Saeculum I. O.

www.etymoline.com

www.slovoslov.ru

BIBLIOGRAFIE

- Cabré, Marie, 1998/1999, „Do we need an autonomous theory of terms?”, *Terminology*, vol. 5 (1), p. 5–19.
- Ciobanu, Fulvia, Hassan Finuța, 1970, *Formarea cuvintelor în limba română*, *Compunerea*, vol. I, București, Editura Academiei Române.
- Cuciuc, Nina, 2000, *Afixoidarea și determinologizarea în limbajul medical francez*, Iași, Editura Cugetarea.
- Cusin-Berche, Fabienne, 1999, „Le lexique en mouvement: création lexicale et production sémantique”, *Langage*, 33, 126, p. 5–26.
- Dimitrescu, Florica, 1995, *Dinamica lexicului românesc: ieri și azi*, Cluj-Napoca, Clusium, București, Logos.
- Dubois, Jean, Janannon Guy, 1956, *Grammaire et exercices de grammaire*, Paris, Larousse.
- Fussler, Herman H., 1949, *Characteristics of the research literature used by chemists and physicists*, the United States, Parts I and II, Library Quarter.
- Hassan, Finuța, 1973, „Formanți cu statut dublu”, *Studii și cercetări lingvistice*, XXIV, p. 557–558.
- Holomonova, Ana et al., 2001, *Visalius – the reformer of anatomy*, Bratisl Zec Listy.
- Iordan, Iorgu, 1956, *Limba română contemporană*, București, Editura Ministerului Învățământului.
- Martinet, Andre, 1960, *Éléments de linguistique générale*, Paris, Denoel.
- Perry, Pepper, 1950, „Babel in medicine”, *Proceedings of the American philosophical society*, 94, 4, p. 364.
- Picoche, Jacqueline, Christiane Marchello Nizia, 1989, *Histoire de la langue française*, Paris, Nathan.
- Sarma, S. Nittala, 2004, „Etymology as an Aid to Understanding Chemistry Concepts”, *Chemistry for Evryone*, Journal of Chemical education, vol. 81 october, nr.10, p. 1437.
- Saussure, Ferdinand, 2004, *Scieri de lingvistică generală*, Iași, Editura Polirom.
- Zvegnichev, V., 1964, „Prefață la ediția rusă a lucrării în Eric” în Eric P. Hamp, *Glossary of American Tehnical Lingvistic Usage. 1925-1950*, Utrecht, Antwerp, p. 4.
- Василевская, Елена, 1962, *Словосложение в русском языке*, Москва, Учпедгиз.
- Даниленко, Валентин, 1977, *Лексика языка науки. Терминология*. Авторефер. дисс. на соиск. учен. степени д-ра филолог. Наук, Москва, АН СССР, Ин-т рус. языка.
- Чинчилай, Григорий, 1975, *Соотношение минимальных значимых единиц языковой структуры*, Кишинев, Издательство Штиинца.

ROMANIAN MEDICAL LANGUAGE – NEOLOGIZING ASPECT

(Abstract)

The neological lexical creations (which have as a forming base the scholar elements – the Greek-Latin lexical units, which initially had a full lexical signification, and *in statu praesenti* are forming elements of a compound word) in the medical language correspond to a universal dimension of scientists conscientious creativity and are naming the specialized knowledge achieved through a supplementary cognition of medical reality. The capital aspect of the language is the fact that it holds certain divisions, certain units that can be delimited. Infiltrated in the general lexicon, the “cultisms” own the affixoids status, forming elements descended from the autosemantic units, which have an intermediary position between the word and the affix. The scholar elements inventory it is included in an international translingual and transdisciplinary lexicon. In this work are presented the delimitation criteria of the scholar elements: a) the positional criteria; b) the combinatory criteria (the process of creation of a neologism); c) the morphologic origin criteria (etymologic); d) the semantic criteria (including the semantic rapports in a word); e) the functionality criteria; f) the variability criteria (inter-and intradisciplinary).